

Posudek bakalářské práce podané na ÚFaR FF UK v Praze

Jméno a příjmení: **Alžběta Ivančenková**

Téma: **České Vánoce versus současné pravoslavné a muslimské tradice**

Datum: **květen 2023**

Školitel: **Doc., Mgr. Radek Chlup, Ph.D.**

Oponent: **Doc., Mgr. Dalibor Antalík, Dr.**

1) Struktura argumentace (5 b.)

Základní potrojně členění hlavní stati i jednotlivých kapitol na reálie „české“, / „pravoslavné“, / „muslimské“ je zcela přehledné. Čtenář vnímá text jako „plynulý tok“. Někdy ovšem výklad lehce „meandruje“. Kupříkladu líčení průběhu pravoslavných Vánoc (kap. 2) je prostoupeno komparací se zvyklostmi českými, resp. západními. Ojedinele se pak dostane i do „slepých ramen“. Kupříkladu v části o muslimské recepci postavy Ježíše Krista (kap. 4.3) působí velmi samoúčelně exkurz o papeži Františku (str. 33). Srovnání některých autorčiných formulací budí rozpaky: „české Vánoce“ představují „sekularizovaný rituál“ (viz str. 7) nebo rituál „na pomezí náboženského a sekulárního“ (viz str. 17)? Jiné jsou poněkud neprůhledné: „Postava Ježíše Krista oproti tomu je v kontextu Vánoc prakticky od začátku (pomínu-li předkřesťanské tradice), nicméně i ona prošla určitými transformacemi, díky kterým se vydělily jednotlivé denominace“ (str. 31).

2) Formální úroveň (8 b.)

Po formální stránce je práce zdařilá. Autorka věnovala závěrečné redakci náležitou pozornost. Jen zcela výjimečně lze narazit na pochybení v interpunkci (na str. 19 chybí čárka za «zpovídala») či přehlédnutí drobných nedostatků (viz str. 11: «byla vynalezena až 19. století»; str. 25: «tví» namísto správného «tkví»; apod.). Kuriózně však působí tvar «neateističtější» namísto správného «nejateističtější» hned v první větě práce (str. 7).

3) Práce s prameny (5 b.)

Pisatelka prokázala schopnost náležitě pracovat se sekundární literaturou a internetovými zdroji. V poznámkovém aparátu a bibliografii figurují tituly v češtině a angličtině, zcela výjimečně je odkazováno na texty v ruském a německém jazyce. Snad jen při zkoumání role přisuzované Ježíši Kristu během vánočních oslav (kap. 4) by bylo vhodné pracovat s explicitě liturgickými texty křesťanských denominací.

Pokud jde o prezentaci terénního výzkumu, tak z něj mohlo být v rámci analýzy, dle oponentova názoru, vytěženo více poznatků. Jako příklad mohou posloužit letmé zmínky o vánočních depresích, stresu, smutku (viz str. 14 a 39), které údajně rezonovaly odpověďmi některých respondentů, ale v práci nejsou nikde hlouběji reflektovány. Čtenář není v textu nikde informován, zda byly použity všechny odpovědi respondentů nebo jen jejich část, popřípadě jak velká a proč.

4) Vlastní přínos (8 b.)

Systematické porovnání tří modelových přístupů k slavení Vánoc na základě vlastního kvalitativního výzkumu oponent pokládá za nepochybně originální počín.

5) Obecný přesah (4 b.)

Uplatnit terénní výzkum při zkoumání a komparaci vybraných náboženských daností jistě může být inspirací pro jiné konkrétní projekty. V tomto ohledu lze ocenit zdařilé zformulování otázek pro respondenty (příloha B). Nicméně volba velmi specifického tématu zkoumaného v českém kontextu dle oponenta jinak neposkytuje mnoho možností, jak výsledky autorčiny práce zhodnotit v jiných oblastech religionistického bádání.

6) Závěr (celkem 30 b.)

Pisatelka prokázala schopnost provést terénní výzkum a prezentovat jej v souvislosti s dalšími zkoumanými reáliemi odpovídající studentské práci na bakalářské úrovni. Její interpretační potenciál má ovšem své výše popsané meze. Oponent práci doporučuje k obhajobě. Její klasifikaci pak navrhuje stupněm **velmi dobře**.

V Praze dne 8. června 2023.

Doc., Mgr. Dalibor Antalík, Dr.